

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

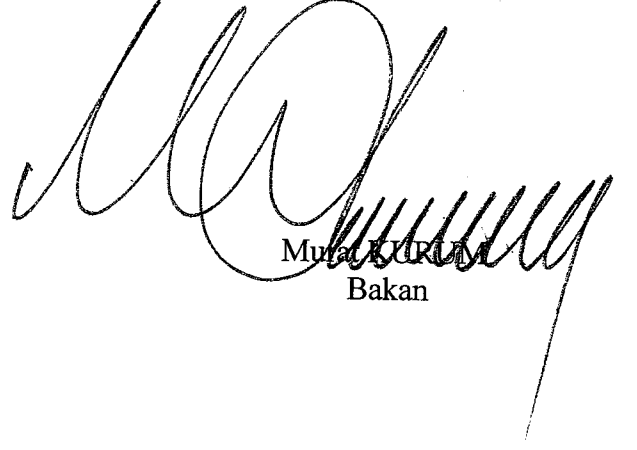
Sayı :30824082-610 - 13146504
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

28 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat ULUSOY
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN CEYLAN AKÇA CUPOLO'NUN
TBMM 7/27450 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Diyarbakır ili Kulp ilçesi sınırlarında yer alan Hesandin Yaylası'nda 20 Nisan 2025 tarihinde yeniden başlatılan yol ve kazı çalışmaları sırasında yüzlerce ağacın iş makineleriyle söküldüğü ve yaylada geniş çaplı tahribat yapıldığı kamuoyuna yansımıştır.

Oysa Diyarbakır Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024 yılı içinde 5 yıl içinde yatırıma başlanmadığı gerekçesiyle Kulp Madencilik ve Dış Ticaret A.Ş.'nin 17 yıl önce aldığı ÇED kararının geçersiz olduğunu belirtmiş ve bu karar kamuoyuna duyurulmuştur. Ancak bu açıklamadan yalnızca 1 ay sonra, aynı kurumun şirketin başvurusu üzerine önceki işlemiyle çelişen yeni bir işlem tesis ederek "ÇED kararı geçerlidir" şeklinde karar aldığı görülmüştür.

İlgili kamu kurumlarının herhangi bir yeni olguya dayanmadan, saha araştırması yapmadan, sadece şirket beyanlarına dayanarak karar değiştirmesi hem kamu yararı ilkesini hem de çevre hakkını ihlal etmektedir. Ayrıca 17 yıl öncenin iklimsel, teknolojik ve afet risklerine göre düzenlenmiş bir ÇED raporunun güncel koşullarda geçerli kabul edilmesi insan sağlığı ve doğa için açık bir tehdittir.

Bu bağlamda;

1-Diyarbakır Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün, 17 yıl önce alınmış bir ÇED raporunun geçersizliğine dair işleminden 1 ay sonra çelişkili biçimde verdiği yeni kararın hukuki dayanağı nedir?

2-İdarenin, kararlılık ve istikrar ilkesi gereği kesinleşmiş bir işleminden sadece şirket beyanları esas alınarak dönmesi Bakanlığınızın bilgisi ve onayı dahilinde mi gerçekleşmiştir?

3-17 yıl önce düzenlenmiş ve günümüz koşullarını yansıtmayan bir ÇED raporunun geçerli sayılmasının çevre, insan sağlığı ve yerel ekosistem açısından doğuracağı riskler konusunda Bakanlığınız herhangi bir etki analizi yapmış mıdır?

4-ÇED kararının geçerliliği hususunda Bakanlığınızın veya bağlı birimlerinin sahada herhangi bir denetim, keşif veya teknik inceleme gerçekleştirdiği tarih nedir? Bu çalışmalara ilişkin resmi tutanaklar kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

5-Söz konusu alandaki ağaç kıyımına ve ekolojik tahribata ilişkin olarak Bakanlığınıza ulaşan şikâyet ve başvurular üzerine herhangi bir idari veya hukuki soruşturma başlatılmış mıdır?

6-Kamu yararı, çevre hakkı ve halkın katılımı ilkeleri doğrultusunda, Hesandin Yaylası gibi doğal alanların korunmasına yönelik özel bir eylem planınız ya da stratejiniz mevcut mudur?

CEVAP

16.12.2003 tarihli ve 25318 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği'nin 17. Maddesinde; "Çevresel Etki Değerlendirmesi gerekli değildir kararı verilen proje için 5 (beş) yıl içinde yatırıma başlanmaması durumunda Çevresel Etki Değerlendirmesi gerekli değildir kararı geçersiz sayılır." hükmü yer almaktadır.

Diyarbakır Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz arşiv kayıtlarında 11.06.2008 tarih ve 272 karar numaralı "ÇED Gerekli Değildir" kararı ile ilgili 5 (beş) yıl içerisinde yatırıma başlanıldığına dair herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamadığından 06.09.2024 tarih ve 10386642 sayılı yazımız ile "ÇED Gerekli Değildir" kararının düştüğü ilgiliye bildirilmiştir.

KULP MADENCİLİK VE DIŞ TİCARET A.Ş. yetkililerinin bahse konu "ÇED Gerekli Değildir" kararının geçerli olduğunu iddia etmesi üzerine 25.09.2024 tarih ve 10542983 sayılı yazımız ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden proje ile ilgili "ÇED Gerekli Değildir" kararı verildikten sonraki 5 (beş) yıl içerisinde herhangi bir faaliyetin gerçekleştirilip, gerçekleştirilmediğine dair bilgi veya belgelerin Diyarbakır Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüze gönderilmesi talep edilmiştir.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün 02.10.2024 tarih ve 2024464527 sayılı cevap yazısında; 11.06.2008 tarihli "ÇED Gerekli Değildir" kararından sonraki 2008-2013 yıllarını kapsayan süre içerisinde 2008,2009,2010 yıllarında herhangi bir üretim faaliyetinde bulunulmadığı 2011 yılında 11.000 ton üretim ile 1.000 ton satış, 2012 yılında 140,64 ton üretim ile 140,64 ton satış ve 2013 yılında ise 1.533,19 üretim ile 1.533,19 ton satış gerçekleştirildiği, satış sonucu kalan 10.000 ton tüvenan cevherin 2013 yılı sonunda sahada stok olarak bulunduğunun beyan edildiği tespitine yer verilmiştir.

Projeye ilişkin verilmiş olan "ÇED Gerekli Değildir" kararı tek başına bir izin niteliği taşımamaktadır. Projenin çevre, insan sağlığı ve yerel ekosistem açısından doğuracağı riskler proje tanıtım dosyasında ele alınarak değerlendirilmekte ve planlanan bir faaliyetin yol açabileceği bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlanmaktadır.

Konu ile ilgili olarak, Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi'nce Diyarbakır Valiliği aleyhine 2025/592 İdare nolu dava açılmış olup dava süreci devam etmektedir.